

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ВИКОРИСТАННЯ
ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ**

Стрімкий розвиток технологій висуває перед початковою освітою нові завдання, що потребують перегляду змісту, форм, методів, прийомів навчання. Одними з основних інновацій у галузі освіти є інтерактивні технології навчання. Проте, як показує практика, учителі початкової школи знайомі тільки з окремими їх елементами. Використання інтерактивних технологій навчання у практиці носить фрагментарний, епізодичний характер, тому актуальним залишається питання ознайомлення майбутніх вчителів у процесі фахової підготовки з теоретичними та практичними аспектами вищезазначеної технології.

Проблеми готовності вчителя до професійної діяльності висвітлені в роботах М. Д'яченко, Н. Кузьміної, В. Лугового, В. Моляко, О. Пехоти, М. Савіної, В. Сластьоніна, Г. Троцько та ін. Також проблемам теорії розвитку особистості присвячені дослідження таких психологів: Б. Ананьева, Л. Виготського, О. Гребенюка, В. Давидова, С. Рубінштейна та ін. Проблеми технологій навчання, їх застосування та ефективності використання у школі, у вищих навчальних закладах розкрито в працях В. Беспалько, В. Євдокимова, О. Пехоти, С. Сисоєвої, І. Якиманської, Л. Буркова, Г. Селевко, О. Пометун, Л. Пироженко, Т. Ремех, О. Саган розглядали теоретичні та практичні аспекти нових технологій навчання [1]. Проаналізувавши структурні компоненти готовності, виконані різними вченими ми прийшли до висновку, що єдиного підходу з цього питання немає. Вченими виділяється різна кількість структурних компонентів готовності. Проаналізувавши численні підходи до проблеми готовності до педагогічної діяльності, ми розділяємо думку науковців щодо п'яти структурних компонентів готовності майбутніх фахівців до застосування інтерактивних технологій навчання: мотиваційний; змістовний; операційний; рефлексивний; інтеграційний.

Ми вважаємо, що формування готовності до застосування інтерактивних технологій навчання є особистісно діяльнісним, оскільки, по-перше, студенти повинні мати цілісне уявлення про педагогічну діяльність. Опанувати даними технологіями і використовувати їх у подальшій професійній роботі вчителя початкових класів можуть лише в діяльності, знаючи суть інтерактивних технологій навчання, особливості організації таких уроків, специфіки вибудовування відносин на них між учасниками освітнього процесу та ін. По-друге, студент повинен прагнути пізнати особистість кожної дитини, забезпечити гармонійний і ефективний розвиток всіх дітей у класі в комфортних умовах. Вважаємо за необхідне відзначити, що сформувати готовність до педагогічної діяльності можливо тільки у процесі професійної

підготовки. Підготовка це як процес, а готовність є з одного боку метою, з іншого боку – як результат цього процесу [4].

Аналізуючи сучасний стан організації навчального процесу у ВНЗ, навчальні досягнення студентів, нами було зроблено висновок про те, що традиційне навчання у ВНЗ, з його традиційними, стандартними формами, методами, засобами, змістом, цілями, завданнями навчання не сприятимуть формуванню готовності майбутніх учителів початкової школи до використання інтеракції в освітньому середовищі. Необхідно внести зміни в навчально-методичні комплекси дисциплін циклу професійно-орієнтованої підготовки і орієнтувати їх зміст на застосування інтерактивних технологій навчання [2].

З метою формування готовності майбутніх фахівців до застосування інтерактивних технологій навчання вважаємо за необхідне: 1) застосування викладачами ВНЗ різних видів інтерактивних технологій навчання на лекційних, семінарських, практичних заняттях, де студенти могли б взаємодіяти один з одним, взаємонавчати один одного і продукувати «нові» знання; 2) орієнтація навчально-виховного процесу має бути спрямована на розвиток особистості студента, з опорою на суб'єктний досвід кожного з них; 3) формування суб'єкт-суб'єктних стосунків «викладач/студент», «методист/студент», «вчитель/студент» у рамках навчально-виховного процесу ВНЗ і школи; 4) формування комфортних умов навчання, де кожен студент відчував би свою інтелектуальну спроможність, успішність; 5) проведення тренінгів з метою формування розвинених комунікативних умінь майбутніх вчителів початкових класів, здатних до ведення діалогу, дебатів, диспутів та ін., здатних до керівництва процесом взаємодії учнів при організації індивідуальної, парної, групової, колективної роботи молодших школярів; б) застосування тренінгів з метою формування у студентів усвідомленості в необхідності рефлексії їх власної навчальної діяльності, грамотного проведення рефлексивної діяльності майбутніми вчителями початкових класів на уроках, формування вмінь педагогічної рефлексії, рефлексії професійної діяльності підчас проходження студентами педагогічних практик [3].

Таким чином, сучасний вчитель початкової школи повинен не тільки знати про інтерактивні технології навчання, а й уміти застосовувати їх на практиці. Поняття «готовність майбутнього вчителя початкових класів до застосування інтерактивних технологій навчання» ми розглядаємо як один з аспектів спеціальної професійної підготовки [5]. Сформувавши відповідний вид готовності це значить сформувавши цілі, мотиви, потреби у застосуванні інтерактивних технологій навчання майбутніми учителями початкових класів, виробити систему знань, умінь, навичок про інтерактивні технології навчання та форми їх застосування, сформувавши і розвинути педагогічні здібності, необхідні для використання інтерактивних технологій навчання в освітньому процесі початкової школи.

Література

1. Лалак Н. В. Генезис і сутність інтерактивного навчання як особливої моделі педагогічної взаємодії / Н. В. Лалак, М. В. Мішко // Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: збірник тез доповідей за

матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції, 26-27 жовтня 2017 року / гол. ред. Т. Д. Щербан. – Мукачево : МДУ, 2017. – С.254-256.

2. Мороз О. Г. Підготовка майбутнього вчителя: зміст та організація : навч. посіб. / О.Г. Мороз, В. О. Сластьонін, Н. І. Філіпченко. – К. : Либідь, 1997. – 168 с.

3. Пометун О. І. Сучасний урок: Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посіб. / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко ; за ред. О. І. Пометун. – К. : А.С.К., 2004. – 192 с.

4. Руденко В. М. Роль інтерактивних технологій навчання у формуванні професійно-комунікативної компетентності майбутніх філологів / В. М. Руденко // Українська мова і література в школі. – 2010. – № 2. – С. 40–44.

5. Хомич Л. О. Підготовка майбутнього вчителя початкових класів в умовах зміни цінностей суспільства / Л.О. Хомич // Науковий вісник МДУ імені В. О. Сухомлинського. Вип. 1.30. Педагогічні науки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://mdu.edu.ua/spaw2/uploads/files/2_4.pdf

УДК 028.1:37.016

МОВЧАН К.М.

Мукачівський державний університет

СТАНОВЛЕННЯ КНИГОЗНАВСТВА ЯК НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Книга в усі часи відігравала головну роль у суспільному та культурному житті. Незважаючи на стрімкі темпи інформатизації суспільства, створення електронних засобів комунікації, книга залишається найбільш поширеною формою створення та розповсюдження соціальної інформації, а книгознавчі дослідження все більше привертають увагу науковців.

Вперше книгознавство почали вивчати у 70-х роках XVIII ст. Австрійський поет, перекладач, бібліограф, бібліотекар Імператорської бібліотеки у Відні М. Деніс написав працю «Вступ до книгознавства», у якій виклав своє розуміння цієї науки. В книгознавстві він вбачав філологічну науку – бібліографію, що складається з трьох частин: історія рукописної та друкованої книги; друкарські справи; бібліотекознавство та каталогізація (створення бібліографічних каталогів з повним списком всіх випущених книг) [1].

В кінці XVIII ст. у Франції, після Великої французької революції, бібліотеки, які знаходились у монастирях, церквах, замках, маєтках були націоналізовані. Для впорядкування унікальних рукописних та друкованих праць необхідні були кваліфіковані фахівці. Уже у 1797 році декретом Конвенту було запроваджено читання курсу бібліографії у багатьох навчальних закладах. На початку XIX ст. у Франції, завдяки ґрунтовним дослідженням бібліографії, історії книги у вищих навчальних закладах, було сформовано потужну наукову школу французького книгознавства, яку представляли Е. Пеньо, Ф. Еберт. Науковці вивчали історію книги і бібліографію.

У 20-х роках XIX ст. в Росії теж була сформована наукова школа бібліографії, розпочалась ґрунтовна робота з вивчення книги. Засновником бібліографії був В. Сопіков. Обійнявши посаду головного бібліотекаря Імператорської бібліотеки, він налагодив бібліотечну роботу, ініціював закон

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>